

Organisaziun ed incumbensas da la Polizia chantunala dal Grischun

■ **La Polizia chantunala sa cumpona – ultra dal stab e dal support tecnic – da la polizia da regions, da la polizia da traffic, da la polizia criminala e da la polizia da segirezza.** A basa da las vastas infurmaziuns che la Polizia chantunala metta a disposiziun sin sia pagina d'internet, preschenta chattà.ch las partiziuns ed ils champs da lavur principals da quest impurtant post da servetsch da l'administraziun chantunala.

Polizia da regions

Las policistas ed ils policists chantunals che lavuran tar la polizia da regions garanteschon il

provediment da basa e spezial da la polizia da traffic, da la polizia criminala e da la polizia da segirezza per il chantun Grischun. La polizia da regions pudess er vegnir numnada «pumpiers», perquai ch'ella entra adina là en acziun, nua ch'in agir polizial na cumporta nagina perdita da temp, p.ex. tar prestaziuns d'agid, accidents, crims etc. Cun autos da polizia e policists unifurmads patrugliescha la polizia da regions di e notg ed è emprima persuna da contact per burgais, giasts, persunas donnegiadadas, victimas etc.

Per pudair garantir quai en moda uschè optimala sco pussaivel – tant en centers sco er en las regions periferas – èn vegnidas stgaffidas las regions Rain, Mesolcina, Engiadina e Grischun central. La direziun operativa da la polizia da regions è chausa dal schef da region.

Polizia da traffic

En il chantun Grischun, can sia topografia pretensiusa, gioga la rait da sendas e vias ina rolla impurtanta e centrala, saja quai per l'avertura da singulas valladas u saja quai sco part da las colliaziuns dal nord al sid sur las Alps. Actualmain sa divide la rait da vias chantunals cun ina lunghezza da 1591 km en las vias nazionalas (163 km), las vias principals (595 km) e las vias da colliaziun (833 km).

La gronda mobilitad che vegn apreciada sin la rait da vias bain mantegnida mussa er sias varts negativas en il svilup d'accidents. Malgrà l'augment da l'effectiv da vehichels, è il dumber d'accidents dentant tendenzialmain sa reduci. Ils motivs principals che chaschunan accidents èn sveltezzas memia grondas,

surpassaments dal dretg da precedenza ed inattenziuns. Circa in terz da tut ils accidents èn accidents individuals. Ils accidents individuals vegnan il pli savens chaschunads pervi da sveltezzas memia grondas e pervi da l'influenza d'alcohol. L'evaluaziun d'accidents gida a meglierar cuntinuadamain la segirezza dal traffic. Da l'evaluaziun resultan indicaziuns statisticas davart la dumonda, quant savens ch'i dat accidents, sco er bleras ulteriuras enconuschentschas davart lieus nua ch'i capitin il pli savens accidents e che duain vegnir neutralizads cun agid da mesiras architectonicas e da signalisaziuns.

Controllas spezialas

En il center da las activitads da la polizia da traffic stat la meglieraziun dal clima dal traffic cun la finamira da cuntanscher la segirezza subjectiva ed objectiva en il traffic sin via. Questa finamira po dentant mo vegnir cuntanschida cun controllas specificas. En il rom da la prevenziun d'accidents e da la segirezza dal traffic daventan stringentamain necessarias controllas situativas cun cleris finamiras sin plaun chantunal. En collavuraziun cun la polizia da regions vegnan realisadas permanentamain acziuns spezialas en l'entir Chantun.

Center da controlla per il traffic pesant

La partiziun «traffic pesant» exequescha incumbensas spezialas da la polizia da traffic en il center da controlla per il traffic pesant a Riöta Sut, ma er sco element mobil per lung da la via nazionala A13. Ella sustegna er las basas da la polizia da traffic en las regions cun in servetsch spezialisà correspondent. Sias incumbensas cumpiglian la controlla, che las manischnunzas ed ils manischnunzs da professiun observian il temp da lavur, il temp charrà ed il temp da paus, sco er la controlla dal stadi tecnic dals vehichels a motor grevs. Ma er la controlla da l'autorisaziun da manischar, da l'abilitad da manischar e da l'arretaziun da la chargia tutgan tar sias incumbensas principals. Questas e bleras autras mesiras gidan a meglierar la segirezza dal traffic sin nosa rait da vias.

Tecnica da la polizia da traffic

La tecnica da traffic tracta en ses champ d'incumbensas principalmain interess da la planisaziun, da la signalisaziun e da la segirezza. Per che las leschas, las ordinaziuns e las directivas federalas e chan-

Survegliar il traffic – ina da las incumbensas principals da la Polizia.

FOTO: PD

tunals possian vegnir exequidas en moda optimala, è il post da servetsch dividi en las duas gruppas «tecnica da traffic» e «regulaziun dal traffic»:

La gruppa «tecnica da traffic» s'occupa d'expertisas da la tecnica da traffic en il rom da planisaziuns dal traffic e d'exposiziuns da projects sco tancadis, parcadis u fermadas da bus, projects da la construcziun da vias, stabiliments da traffic generals vi da vias publicas, planisaziuns localas e regionalas.

Il champ da competenzas da l'administraziun da traffic cumpiglia la gestiun dals rapports davart ils accidents da traffic e davart ils fatgs penals da traffic sco er l'elavuraziun da fatschentas da sveltezza. Ultra da quai elavura e controllescha quest post las multas disciplinadas da la Polizia chantunala, da las vischnancas e da las guardias da cunfin. En il post da servetsch «administraziun da traffic» èn er integradas las gruppas da servetsch «registratura dal traffic» e «biro da radar».

Polizia criminala

La polizia criminala scuvra fatgs penals, eruescha ils auturs dal delict e surdat quels a la giustia penala. Mo retschertgas perseverantas, lavur da detagl da la «commissaria casualitad» gidan a sclerir delicts.

Tar la Polizia chantunala grischuna lavuran passa 80 criminalists vi da questa incumbensa pretensiusa. In ulteriur ed impurtant criminalist è il burgais u la burgaisa sezza. La polizia criminala è savens dependenta d'indicaziuns da la populaziun per ch'ella possia ademplir sias incumbensas a favur da la populaziun.

La lavur tar la polizia criminala è fitg pretensiusa. Sis servetschs spezial, in'unitad d'investigaziun per Cuira e ses conturns sco er il servetsch per la tecnica criminala lavuran vi dal scleriment da delicts da mazzament, enguladitschs cun infracziun, engions etc.

Servetschs spezial

Delicts grevs/tschertga da vehichels: Ils referendaris da delicts grevs s'occupan da gras cas criminals sco delicts da mazzament, ladernitsch, rapiment, extorsion ed infracziuns da seria. Lur lavur maina savens sur il cunfin chantunal e nazional. Ils tschertgaders da vehichels fan inquisiziuns d'eveniments criminals

cun vehichels engulads ed emprovan da chattar vehichels engulads.

Inquisiziun d'incendis/materias explosivas/accidents: Quests uffizians tschertgan ils motivs d'explosiuns e d'incendis. Lur incumbensas pretendan ina chapientscha tecnica spezialmain buna. L'uffizi da materias explosivas affilia è l'istanza da permissiun per procurar materias explosivas; el controllescha lur conservaziun e magasinaziun.

Delicts economic: Tar il champ d'incumbensas multifar da quest servetsch tutgan delicts da defraudaziun, delicts d'engion e delicts en connex cun documents, causals penals en connex cun il dretg da scussion e da concurs, dentant er delicts en connex cun cartas da credit ed en connex cun l'assicuranza sociala. Dumondas complexas, colliaziuns da persunas e estructuras da firma intransparentas sco er la cumbinaziun da differents delicts pretendan savens retschertgas voluminusas. Savens ston las persunas donnegiadadas constatar pir suenter in temp pli lung ch'ellas èn daventadas la victima d'in delict u d'in crim. Er quest fatg contribuescha sia part che la lavur da retschertga en cas da delicts economic è fitg pretensiusa.

Delicts da narcotics/milieu/delicts sexuals: Il sector d'activitad principal è il cumbat cunter il commerzi illegal da drogas. Ils collavurats s'occupan però er dal «milieu» e prestan cun infurmaziun e scleriment ina contribuziun activa a la prevenziun dal consum da drogas.

Observaziuns: Il cumbat cunter la criminalitad organisada stat en il center da quest servetsch. Las enconuschentschas da las inquisiziuns preliminaras vegnan messas a disposiziun ad auters servetschs polizials per l'ulteriura elavuraziun.

Retschertgas da IT: Spezialists segireschan datas ed examineschan purtaders da datas digitalas da la tecnologia d'infurmaziun che stattan en connex cun fatgs penals.

Polizia da segirezza

Servetsch d'urden

Per dumagnar incumbensas spezialas da la polizia da segirezza, per exempel occurrenzas grondas, entran en acziun detaschaments dal servetsch d'urden pli grond e pli pitschens. Quels vegnan furmads da collavurats da las partiziuns «polizia da regions e da traffic», «polizia criminala» e «support».

Grenadiers e tiradurs da precisium

Els prestan acziuns spezialas per la protecziun da conferenzas u da persunas periclitadas ed en cas da rapiments d'ostagis e d'extorsion. Grenadiers da polizia n'èn nagins «superumens». Els vegnan dentant sutmess en trenaments regulars ad ina scolaziun speziala pretensiusa ed intensiva per ch'els agechian en situaziuns spezialas – per exempel tar acziuns da tiradurs da precisium cunter delinquents privlus ed armads – en moda ponderada, cun success ed en moda adattada a la situaziun.

Manaders da chauns

Squadras cun chauns da servetsch èn gidanters indispensabels. La gronda part dals manaders da chauns possedan in chaun protectur ch'entra en acziun tar il servetsch da patruglia quotidian, spezialmain cun persequitar fastizs, cun tschertgar persunas ed objects en edificis, or en il liber e tar arrestaziuns privlusas. Gia dapi in detg temp vegnan duvrads er chauns da drogas e da lavinas.

Manaders da l'acziun ambulants

Ils manaders da l'acziun ambulants enconuschan il helicopter sco med d'engaschament polizial ed èn scolads spezialmain per s'orientar en la cuntrada, per observar, per explotar e per recognoscar or da l'aria. Els pon sustegnair cun il helicopter acziuns da la polizia da traffic, da la polizia criminala e da la polizia da segirezza. Manaders da l'acziun ambulants dirigian las forzas terrestras or da l'aria ed inditgeschan la via ad ellas. Els giuditgeschan la situaziun e valiteschan ensemen cun il pilot las pussaivladadas d'ina acziun cun il helicopter, planiseschan acziuns e realiseschan quellas en moda segira. En situaziuns spezialas gida il manader da l'acziun ambulants il stabs d'acziun e directivs sco cussegliaier tecnic-professionial. En cas da baseng installescha el il heliport e coordinescha ils meds da transport aviatics ch'èn en acziun.

Cader alpin

Spezialists da muntogna ch'èn incorporads en il cader alpin vegnan clamads en cas d'accidents da l'alpinissem classic, da parasgular, da canyoning, da rafting e da mountain biking (uschenumnadas activitads dad outdoor). Els gidan er en cas d'accidents cun telefericas e runals. Da las autoritads d'inquisiziun pon els vegnir consultads sco experts spezialisads e dumandads per expertisas. La scolaziun alpina dal corp è er chausa dal cader alpin.

Museum da la polizia grischuna

Mandats d'arrest publicis da temps passads, documents istorics, unifurmas ed armas veglias e novas, ma er perditgas dals cas criminals sensaziunals dals ultims onns èn exponids en il museum da la polizia grischuna. Bleras illustraziuns e blers objects raquintan chausas plain tensiun, cas commovents e divertents, ma er eveniments tragics da l'istorgia da passa 200 onns da la Polizia chantunala dal Grischun. Utensils d'infuraziun, armas d'assassinats u valischs plainas da daners fauss, fotografias da lieus da delicts e da fastizs laschan regardar ad acts criminals ch'han procurà da lur temp per grondas agitaziuns. Mussà vegn er il svilup rasant ch'il traffic sin via ha fatg en il Grischun.

Demonstraziun cunter il WEF a Tavau (Landquart, 2003).

FOTO: HENNING HRABAN RAMM / PIXELIO

La preschentaaziun:
Dossier «Polizia chantunala».

Dapli infurmaziuns:
chattà.ch/?hiid=1102
www.chattà.ch